

Валерій ГАРБУЗЮК¹,

доцент кафедри менеджменту та адміністрування

ORCID ID: [0009-0008-5223-6943](https://orcid.org/0009-0008-5223-6943)

Євгеній РУДНІЧЕНКО¹,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та адміністрування

ORCID ID: [0000-0002-9407-2026](https://orcid.org/0000-0002-9407-2026)

Наталія ГАВЛОВСЬКА¹,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та адміністрування

ORCID ID: [0000-0003-1084-2853](https://orcid.org/0000-0003-1084-2853)

Віталій САХНЮК¹,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

ORCID ID: [0009-0004-5462-7543](https://orcid.org/0009-0004-5462-7543)

¹ Хмельницький національний університет

Прийняття: 08/12/2025

Рецензія: 15/12/2025

Публікація: 30/12/2025

DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2025-4-4>

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглядається трансформація системи охорони здоров'я в Україні, що обумовлена низкою зовнішніх і внутрішніх викликів, зокрема повномасштабною війною, демографічними змінами, економічною нестабільністю та необхідністю інтеграції до європейського медичного простору. Здійснено огляд ключових нормативно-правових актів, які стали основою реформування галузі. Проаналізовано основні зміни у підходах щодо надання медичних послуг у результаті впровадження реформ: зміна маршруту пацієнта, посилення ролі сімейного лікаря, запровадження системи направлень, фінансування за принципом «гроші йдуть за пацієнтом». Подано порівняльний аналіз системи охорони здоров'я до та після реформи, що дозволяє визначити ключові переваги нової моделі: підвищення ефективності, прозорості та орієнтація на результат. Систематизовано напрями подальшого розвитку системи охорони здоров'я, окреслені в Стратегії до 2030 року, до них належать: інтеграція в єдиний медичний простір, розвиток людського капіталу, цифровізація, зміцнення первинної ланки, міжсекторальна співпраця, розширення ролі медичних сестер тощо. Зроблено висновок, що ефек-

JEL Класифікатор:
I18, H51, O21, D73

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Гарбузюк В.,
Рудніченко Є.,
Гавловська Н.,
Сахнюк В.,
2025

тивне стратегічне управління розвитком закладу охорони здоров'я передбачає посилення автономії медичних установ, нові вимоги щодо компетентності керівників, здатність до антикризового управління та стратегічного планування в умовах воєнних викликів.

Ключові слова: трансформація, охорона здоров'я, заклад охорони здоров'я, стратегія, реформа, розвиток.

Valerii HARBUSIUK, Yevhenii RUDNICHENKO, Nataliia HAVLOVSKA, Vitalyi SAHNIYK

TRANSFORMATION OF UKRAINE'S HEALTHCARE SYSTEM: STRATEGIC GUIDELINES, CHALLENGES, AND PROSPECTS

The article examines the transformation of the healthcare system in Ukraine, which is caused by a number of external and internal challenges, in particular a full-scale war, demographic changes, economic instability and the need to integrate into the European medical space. A review of key regulatory and legal acts that became the basis for reforming the industry is carried out. Statistical and analytical data on the financing of the industry in 2019–2024 are presented, demonstrating the priority of the medical sector in state policy. It is noted that new realities determine the need to restore healthcare institutions based on modern management and financial models. The main changes in approaches to providing medical services as a result of the implementation of reforms are analyzed: changing the patient's route, strengthening the role of the family doctor, introducing a referral system, financing according to the principle of «money follows the patient». A comparative analysis of the healthcare system before and after the reform is presented, which allows us to identify the key advantages of the new model: increased efficiency, transparency and focus on results. The directions for further development of the healthcare system outlined in the Strategy until 2030 are systematized, including: integration into a single medical space, development of human capital, digitalization, strengthening of the primary care system, intersectoral cooperation, expanding the role of nurses, etc. It is concluded that effective strategic management of the development of a healthcare institution involves strengthening the autonomy of medical institutions, new requirements for the competence of managers, and the ability for anti-crisis management and strategic planning in conditions of military challenges.

Keywords: transformation, healthcare, healthcare institution, strategy, reform, development.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глибоких суспільно-політичних трансформацій, зумовлених повномасштабною війною, реформування системи охорони здоров'я в Україні набуває виняткового значення. Стратегічна трансформація галузі вже не обмежується лише поліпшенням фінансування чи адміністративною реорганізацією – вона орієнтована на формування нової моделі медичних послуг, що поєднує принципи людиноцентричності, цифровізації, ефективного управління та інтеграції в європейський простір. Сучасні виклики, зокрема руйнування медичної інфраструктури, дефіцит кадрів, демографічні зміни та зростання попиту на окремі види послуг, вимагають гнучкого підходу щодо стратегічного управління закладами охорони здоров'я. У цьому контексті розвиток закладів охорони здоров'я набуває особливого значення, адже саме від їхньої спроможності залежить якість та доступність медичних послуг для населення. Управління розвитком закладу охорони здоров'я є цілеспрямованою діяльністю, що містить стратегічне планування, управління ресурсами, впровадження інновацій, моніторинг ефективності, адаптацію до змін тощо. В умовах реформування та децентралізації підходів щодо фінансування медичних послуг роль керівництва закладів охорони здоров'я суттєво зросла [3, 21].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика реформування та стратегічного управління розвитком закладів охорони здоров'я відображена в працях таких вітчизняних дослідників, як В. Алькема, О. Сумець, О. Кириченко С [1], Д. Горбань [4], С. Кушнір, А. Оніпко [7], Л. Лукашук [9] та інших. Разом з тим, в умовах повномасштабної війни та супровідної гуманітарної кризи система охорони здоров'я стикається з новими викликами, серед яких: масштабне руйнування інфраструктури, вимушене переміщення медичного персоналу, зростання потреб у медичних та психосоціальних послугах. Це зумовлює необхідність подальших кроків щодо адаптації та поглиблення реформ, а також актуалізує потребу у комплексних наукових дослідженнях.

Метою статті є систематизація теоретичних та практичних аспектів трансформації системи охорони здоров'я в Україні в умовах повномасштабної війни, соціально-економічної нестабільності та інтеграційних процесів. Стаття спрямована на виявлення ключових етапів та механізмів реформування галузі, аналіз впливу сучасних викликів на діяльність медичних установ, а також визначення пріоритетних напрямів стратегічного управління розвитком закладів охорони здоров'я.

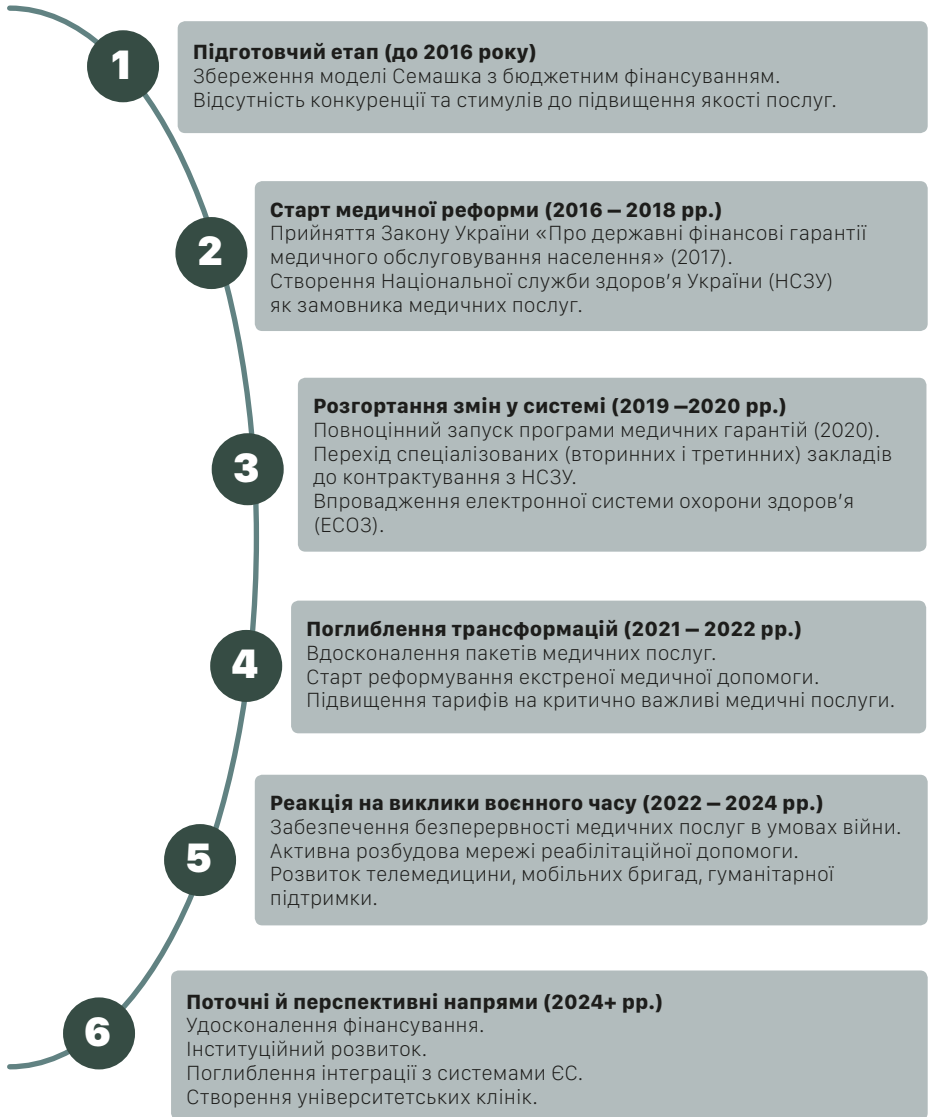
Виклад основного матеріалу. Трансформація системи охорони здоров'я в Україні є не лише відповіддю на актуальні виклики (війна, демогра-

фічні зміни, економічна нестабільність), а й ключовим драйвером розвитку закладів охорони здоров'я. Основні документи, що визначають передумови реформування системи охорони здоров'я в Україні, є: Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я», де зазначено: «...українська система охорони здоров'я успадкована від СРСР, характеризується командно-адміністративною моделлю, застарілою інфраструктурою та неефективним фінансуванням. Це призводить до низької якості послуг і високих фінансових ризиків для пацієнтів» [18]; Наказ МОЗ «Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2025», який визначає «... необхідність переходу до людиноцентричної моделі охорони здоров'я, орієнтованої на результат, з акцентом на якість послуг та ефективне використання ресурсів» [15]. На даний момент чинним є Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2030 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2023 – 2025 роках» [19]; Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», який заклав основу для нової моделі фінансування охорони здоров'я, передбачаючи оплату за надані медичні послуги [17].

Навіть під час повномасштабної війни в Україні продовжується трансформація системи охорони здоров'я. Основні етапи реформування системи охорони здоров'я в Україні подано на рис. 1.

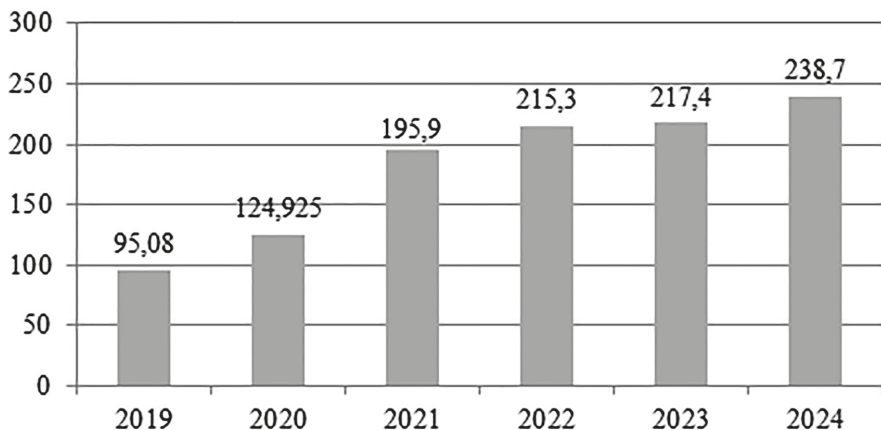
Система охорони здоров'я України зазнала значних трансформацій, що зумовлені реформуванням галузі, викликами воєнного часу, демографічними змінами, зумовленими міграцією населення, та необхідністю гармонізації з європейськими стандартами. Державні видатки на охорону здоров'я є критично важливим індикатором розвитку галузі, а їх динаміку протягом 2019 – 2024 рр. наведено на рис. 2.

У структурі Державного бюджету України на 2025 р. загальні видатки становлять 3607,8 млрд грн, при цьому доходи – лише 2045,2 млрд грн, що свідчить про значну потребу в зовнішній підтримці, грантах і трансфертах. На тлі пріоритетного фінансування безпеки й оборони (2 224,8 млрд грн), значну частку витрат займає також сектор охорони здоров'я, якому передбачено 217,0 млрд грн [5]. Це 3-тя за обсягом стаття видатків після оборони та соціального захисту, що свідчить про високу пріоритетність медичної сфери у державній політиці навіть в умовах війни. Тому варто відзначити, що дана галузь залишається пріоритетною на рівні держави.

Рис. 1. Основні етапи реформування системи охорони здоров'я в Україні

Джерело: сформовано із використанням [1, 4, 7 – 9]

Рис. 2. Видатки на охорону здоров'я України у 2019 – 2024 рр., млрд грн [2, 10 – 14]

Станом на 03.2024 р. в Україні зафіксовано масштабні пошкодження будівель і медичного обладнання в системі охорони здоров'я, зокрема загалом проаналізовано 11602 будівель, а 15% з них зазнали пошкоджень (повних або часткових), 90% будівель ПМСД мають добрий або задовільний стан, найбільше постраждали центри екстреної медичної допомоги – 84% з них у задовільному стані. Головна причина руйнувань будівель – збройний конфлікт (88%), решта – через відсутність технічного обслуговування (10%) чи інші чинники [6]. Окрім того, оцінено 11602 од. медичного обладнання, 5% обладнання пошкоджено, з них найбільші втрати зафіксовано у центрах екстреної медичної допомоги – лише 76% без ушкоджень. Причини пошкоджень аналогічні до ситуації з будівлями – 95% випадків пов'язані з бойовими діями, а також частково з недоліками у техобслуговуванні (5%) [6].

Загальна кількість пошкоджених закладів охорони здоров'я – 1284 об'єкти, з них: 426 лікарень, 358 амбулаторій, 148 поліклінік, стоматологій, діагностичних центрів, 9 центрів крові, 343 інших об'єктів, зокрема адміністративні, складські та допоміжні приміщення. Зазначені пошкодження призвели до загальних витрат у суму 3,12 млрд дол. США. Найбільше втрат припадає на лікарні – 2,37 млрд дол. США або понад 75% від загального обсягу, амбулаторії – 0,14 млрд дол. США, поліклініки та діагностичні центри – 0,31 млрд дол. США, інші об'єкти – 0,27 млрд дол. США, центри крові – 0,02 млрд дол. США [16].

Здійснені етапи реформ дали можливість трансформувати не лише фінансування чи організаційні засади системи охорони здоров'я, але й змінити сам підхід щодо надання медичних послуг. Зокрема ключовим елементом реформ стало впровадження нового маршруту пацієнта, заснованого на принципах сімейної медицини, управління випадком та ефективного розподілу ресурсів. Порівняння системи охорони здоров'я до та після реформи подано у табл. 1.

Таблиця 1. Порівняння системи охорони здоров'я до та після реформи

Критерій	До реформи	Після реформи	Переваги реформи
Стартова точка для пацієнта	Пацієнт самостійно обирає маршрут	Вся медична допомога починається з сімейного лікаря	Краща координація лікування за рахунок чітко визначених дій
Чіткість маршруту пацієнта	Хаотичний, з дублюванням функцій	Раціоналізований та логічно структурований	Зменшення плутанини, підвищення зручності для пацієнта
Наявність координації між рівнями	Відсутня або слабка	Встановлена система направлень	Забезпечує послідовність і безперервність лікування
Роль швидкої допомоги	Часто використовується замість первинно медичної допомоги	Застосовується лише за клінічними показами	Зниження навантаження на екстрені служби
Фінансова ефективність	Ресурси розпорошені, дублювання	Фінансування йде за пацієнтом, за надану послугу	Прозорість, контроль якості, фінансова відповідальність

Джерело: розроблено автором

Реформування системи охорони здоров'я в Україні дозволило оптимізувати маршрут пацієнта за рахунок централізації (через сімейного лікаря), керованості (через направлення) та економічної виправданості (фінансування за результат). Реформування триває, і подальші напрями розвитку закладів охорони здоров'я наведені у Розпорядженні КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року

та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025 – 2027 рр.» [19], і згруповані у табл. 2.

Таблиця 2. Майбутні напрями розвитку закладів охорони здоров'я

Напрямок стратегії	Очікувані результати
Інтеграція в єдиний медичний простір	Покращення доступу до послуг, трансформація установ у некомерційні підприємства
Розвиток людського капіталу	Підвищення якості роботи персоналу, умови для професійного розвитку
Міжсекторальна співпраця	Політики з урахуванням здоров'я, запобігання дублюванню функцій
Освітня трансформація	Адаптація до міжнародних стандартів, впровадження резидентури
Цифровізація та електронне здоров'я	Доступ до електронних сервісів, розвиток eHealth
Розвиток первинної медичної допомоги	Посилення первинної ланки, інтеграція моно-у багатопрофільні заклади
Розширення повноважень медичних сестер	Більша роль у громадах, розширення функцій

Джерело: розроблено автором

Трансформація системи охорони здоров'я в Україні створила нові умови для стратегічного управління медичними закладами. Впровадження людиноцентричної моделі, розвиток первинної ланки, зміна фінансових механізмів через Програму медичних гарантій – усе це вимагає від керівників закладу охорони здоров'я нових управлінських підходів і гнучкості.

Ключовим чинником розвитку закладу охорони здоров'я стає зміцнення автономії, зокрема заклади отримали можливість самостійно управляти ресурсами, формувати кадрову політику, планувати послуги відповідно до реальних потреб громади. Все це посилює роль керівника як стратегічного управлінця, відповідального за ефективність, якість та інноваційність медичної допомоги.

Висновки. Дослідження трансформації системи охорони здоров'я, як чинника розвитку медичних закладів в Україні, дозволила сформулювати основні етапи її реформування, кожен етап супроводжувався розширенням функціоналу системи – від запуску НСЗУ до реакції на виклики воєнного

часу. Сучасний напрям передбачає інституційне зміцнення, інтеграцію з системами ЄС та формування університетських клінік.

Аналіз особливостей функціонування системи охорони здоров'я в Україні, зокрема видатки на охорону здоров'я в Україні, демонструють стійку тенденцію до зростання, що особливо посилилася в умовах війни та системних реформ. Незважаючи на значне бюджетне навантаження, медична сфера зберігає статус одного з ключових пріоритетів державної політики. Однак воєнні дії на території країни спричинили масштабні пошкодження медичної інфраструктури, а згідно з даними, із 11602 обстежених об'єктів – 15% будівель та 5% обладнання, зазнали пошкоджень, причому основною причиною стали бойові дії (88 – 95%).

Перспективи подальшого розвитку галузі пов'язані з реалізацією державних стратегій до 2030 року, які передбачають розвиток цифрових рішень, міжсекторальну взаємодію, модернізацію медичної освіти та впровадження європейських стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алькема В. Г., Сумець О. М., Кириченко О. С. Менеджмент закладу охорони здоров'я: навчальний посібник. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2023. 244 с.
2. Видатки держбюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/2018/>.
3. Гавловська, Н., Йолкін, С., Яблонський, Т., & Небелюк, Н. (2023). Теоретичний базис формування стратегії організації. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 314(1), 273 – 278. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-41>.
4. Горбань Д. А. Реформування сфери охорони здоров'я: практика України. URL: https://www.researchgate.net/publication/382444410_Reformuvanna_sferi_ohoroni_zdorov'a_praktika_Ukraini.
5. Держбюджет-2025 : рекордні видатки на оборону, але не обійшлося без телемарафону й доріг. URL: <https://politerno.com.ua/papers/derzhbyudzheth-2025-rekordni-vydatky-na-oboronu-ale-ne-obijshlosya-bez-telemarafonu-j-dorig/#>.
6. Звіт за оновленими даними системи HerAMS в Україні. Березень 2024. URL: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/emergencies/herams/herams_ukr_status_update_report_2024-03_ua.pdf?sfvrsn=eb8fefcd_3&download=true.
7. Кушнір С., Оніпко А. Медична реформа в Україні – проблеми фінансування, аналіз перспектив та наслідків. *Економічний простір*. 2018. №132. С. 61 – 71.
8. Лехан В. М., Крячкова Л. В., Заярський М. І. Аналіз реформ охорони здоров'я в Україні: від здобуття незалежності до сучасності. *Україна. Здоров'я нації*. 2018. № 4 (52). С. 5 – 11.

9. Лукашук Л. Медична реформа : що змінилося в 2020-му. URL: <https://medplatform.com.ua/article/1873-medichna-reforma-v-2020-rots-chogo-ochkuvati>.

10. Мінфін : у 2022 році видатки на охорону здоров'я становили 215,3 млрд гривень. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin_u_2022_rotsi_vidatki_na_okhoronu_zdorovia_stanovili_2153_mlrd_griven-3908.

11. Мінфін : у 2023 році видатки на охорону здоров'я становили 217,4 млрд гривень. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_u_2023_rotsi_vidatki_na_okhoronu_zdorovia_stanovili_2174_mlrd_griven-4492.

12. Мінфін : у 2024 році видатки на охорону здоров'я становили 238,7 млрд гривень. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_u_2024_rotsi_vidatki_na_okhoronu_zdorovia_stanovili_2387_mlrd_griven-4999.

13. Мінфін презентує головні результати та досягнення 2021 року. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_prezentuie_golovni_rezultati_ta_dosiagnennia_2021_roku-3278.

14. МОЗ : у Державному бюджеті на 2019 рік на охорону здоров'я передбачено 95,08 млрд грн. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/moz-u-derzhavnomu-byudzheti-na-2019-rik-na-okhoronu-zdorovya-peredbacheno-9508-mlrd-grn>.

15. Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025: Наказ МОЗ від 24.07.2014 р. №522. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MOZ23568?ed=2014_07_24.

16. Охорона здоров'я. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/industries/healthcare/>.

17. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>.

18. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я : Розпорядження КМУ від 30.11.2016 р. № 1013-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80#Text>.

19. Про схвалення Стратегії розвитку імунпрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунпрофілактики, на період до 2030 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2023-2025 роках: Розпорядження КМУ від 1.06.2023 р. № 562-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-2023-%D1%80#Text>.

20. Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження КМУ від 17.01. 2025 р. № 34-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-%D1%80#Text>.

21. Рудніченко Є. М., Гавловська Н. І., Кримчак Л.А., Томашук М.Ю., Лісовський І.В. Теоретичний базис інформаційно-комунікаційного забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 5. С. 179 – 183.

REFERENCES

1. Alkema V. H., Sumets O. M., Kyrychenko O. S. Menedzhment zakladu okhorony zdorovia: navchalnyi posibnyk. Kyiv: VNZ «Universytet ekonomiky ta prava «KROK», 2023. 244 p.
2. Vydatky derzhbiudzhetu Ukrainy. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/2018/>.
3. Havlovska, N., Yolkin, S., Yablonsky, T., & Nebeluk, N. (2023). Theoretical basis for the formation of the organization's strategy. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 314(1), 273 – 278. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-41>.
4. Horban D. A. Reformuvannia sfery okhorony zdorovia: praktyka Ukrainy. URL: https://www.researchgate.net/publication/382444410_Reformuvanna_sferi_ohoroni_zdorova_praktika_Ukraini.
5. Derzhbiudzhzet-2025: rekordni vydatky na oboronu, ale ne obiishlosia bez telemarafonu y dori. URL: <https://politerno.com.ua/papers/derzhbyudzhzet-2025-rekordni-vydatky-na-oboronu-ale-ne-obiishlosya-bez-telemarafonu-j-dorig/#>.
6. Zvit za onovlenymy danymy systemy HeRAMS v Ukraini. Berezen 2024. URL: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/emergencies/herams/herams_ukr_status_update_report_2024-03_ua.pdf?sfvrsn=eb8fefcd_3&download=true.
7. Kushnir S., Onipko A. Medychna reforma v ukraini – problemy finansuvannia, analiz perspektyv ta naslidkiv. *Ekonomichnyi prostir*. 2018. №132. Pp. 61 – 71.
8. Lekhan V. M., Kriachkova L. V., Zaiarskyi M. I. Analiz reform okhorony zdorovia v Ukraini : vid zdobuttia nezalezhnosti do suchasnosti. *Ukraina. Zdorovia natsii*. 2018. № 4 (52). Pp. 5–11.
9. Lukashchuk L. Medychna reforma : shcho zminylosia v 2020-mu. URL: <https://medplatforma.com.ua/article/1873-medichna-reforma-v-2020-rots-chogo-ochkuvati>.
10. Minfin: u 2022 rotsi vydatky na okhoronu zdorovia stanovly 215,3 mlrd hryven. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin_u_2022_rotsi_vidatki_na_okhoronu_zdorovia_stanovili_2153_mlrd_griven-3908.
11. Minfin: u 2023 rotsi vydatky na okhoronu zdorovia stanovly 217,4 mlrd hryven. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_u_2023_rotsi_vidatki_na_okhoronu_zdorovia_stanovili_2174_mlrd_griven-4492.
12. Minfin: u 2024 rotsi vydatky na okhoronu zdorovia stanovly 238,7 mlrd hryven. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_u_2024_rotsi_vidatki_na_okhoronu_zdorovia_stanovili_2387_mlrd_griven-4999.
13. Minfin prezentuie holovni rezultaty ta dosiahnennia 2021 roku. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_prezentuie_golovni_rezultati_ta_dosiagnennia_2021_roku-3278.
14. MOZ: u Derzhavnomu biudzheti na 2019 rik na okhoronu zdorovia peredbacheno 95,08 mlrd hrn. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/moz-u-derzhavnomu-byudzheti-na-2019-rik-na-ohoronu-zdorovya-peredbacheno-9508-mlrd-grn>.

15. Natsionalna stratehiiia pobudovy novoi systemy okhorony zdorovia v Ukraini na period 2015-2025: Nakaz MOZ vid 24.07.2014 r. №522. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MOZ23568?ed=2014_07_24.

16. Okhorona zdorovia. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/industries/healthcare/>.

17. Pro derzhavni finansovi harantii medychnoho obsluhovuvannia naselennia: Zakon Ukrainy vid 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>.

18. Pro skhvalennia Kontseptsii reformy finansuvannia systemy okhorony zdorovia: Rozporiadzhennia KМУ vid 30.11.2016 r. № 1013-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80#Text>.

19. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku imunoprofilaktyky ta zakhystu naselennia vid infektsiinykh khvorob, yakym mozhna zapobihty shliakhom provedennia imunoprofilaktyky, na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu yii realizatsii u 2023-2025 rokakh : Rozporiadzhennia KМУ vid 1.06.2023 r. № 562-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-2023-%D1%80#Text>.

20. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku systemy okhorony zdorovia na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025-2027 rokakh: Rozporiadzhennia KМУ vid 17.01. 2025 r. № 34-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-%D1%80#Text>.

21. Rudnichenko Ye. M., Havlovska N. I., Krymchak L.A., Tomashchuk M.Iu., Lisovskiy I.V. Teoretychnyi bazys informatsiino-komunikatsiinoho zabezpechennia diialnosti zakladiv okhorony zdorovia. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu. Ekonomichni nauky*. 2020. № 5. Pp. 179 – 183.